VAIŠNIŪNŲ (MEDŽIUKALNIO) PILKAPYNAS

Vida KLIAUGAITĖ

Vaišniūnų, Medžiukalnio pilkapynas (Švenčionių r.) yra 0,2 km į ŠV nuo Dringio ež., į Š nuo Ginučių–Vaišniūnų kelio, Ažvinčių girioje, abipus kvartalinės linijos, skiriančios Vaišniūnų girininkijos 126 ir 127 kvartalus. Pilkapyną sudaro daugiau nei 50 pilkapių, didžioji dalis jų išsidėstę 127 kvartale, 126-ajame yra tik 3 pilkapiai. Įrengiant kvartalinę liniją, apardyti du pilkapiai.

2000 m. ištirtas vienas iš dviejų kvartalinės sužalotų pilkapių. Prieš tyrimus išlikęs pilkapio sampilas buvo 7–8 m skersmens ir iki 0,5 m aukščio, jo V–PV pusė nuarta įrengiant ir mineralizuojant kvartalinę. Pirminis supilto iš smėlio pilkapio sampilo skersmuo turėjo būti 8 m, jį juosė griovys iš Š, R ir P pusių. Griovys yra nuo 0,3 m iki 0,55 m gylio ir 1,4–2 m pločio. Jo užpildą sudaro tamsiai pilkas degėsingas ir peleningas smėlis kai kur persimaišęs su šviesiu smėliu. ŠV tarp pilkapį supusio griovio galų buvo 2,3x2,65 m skersmens nežymiai ovali duobė. Jos užpildas toks pat kaip ir griovio, o gylis siekė iki 0,8 m.

Sampile kapų neaptikta, tik sustumtoje permaišytoje žemėje, 10 cm gylyje nuo žemės paviršiaus, rastas siauraašmenis pentinis kirvis. O pilkapio centre, ant tamsiai pilko degėsingo pagrindo aptikti 2 vienas šalia kito sudėti moliniai dvigubo nupjauto kūgio formos verpstukai, vienas puoštas tinkliniu raštu, kitas – duobučių eilėmis. 48 cm į V–PV taip pat ant pagrindo buvo padėti 2 prastai išdegti kibirėlio formos puodai. Puodų aukštis 11,2 cm, angos skersmuo – apie 12 cm, dugno skersmuo – 8,5 cm, sienelių storis – 0,8 cm. Prie puodų aptikta apdegusio medžio liekanų.

Vienas degintinis kapas aptiktas griovyje, Š pusėje. Negausūs suodini deginti-niai kaulai išberti 1,1x1,8 m skersmens plote iki pat griovio dugno. Griovio užpilde be kaulų aptikta žalvarinės juostinės apyrankės dalis ir molinio netaisyklingos dvigubo nupjauto kūgio formos verpstukas.

Pagal sandarą ir radinius pilkapis turėtų priklausyti viduriniojo geležies amžiaus antrajai pusei.

VAIŠNIŪNAI (MEDŽIUKALNIS) BARROW CEMETERY

In the cemetery of Vaišniūnai, Medžiukalnis (Švenčionys district) one disturbed barrow has been investigated. The diameter of the one piled earth of the barrow was 8 m, a slightly oval pit in the northern, eastern and southern parts surrounded it. In the centre of the cemetery 2 clay double truncated cone shaped spindles have been found and towards western-south western direction from them 2 poorly baked bucked shaped pots have been found. The remains of the burned wood have been found near the pots. One of the cremations was found in a ditch. Few sooty bones were poured on the filling of the ditch down the very bottom. Besides bones, the fragment of the brass sash-like bracelet and the clay irregular double truncated cone shaped spindles were found. According to the composition and the finds the barrow should be dated to the second half of the middle Iron Age.